

H.M. KRAAIJVANGER, 1903-1981

DOOR ERNEST F. GROOSMAN

ARCHITECT Herman M. Kraaijvanger, H.K. zoals hij met zijn initialen ter onderscheiding van zijn broer Evert en zijn zoon Ben in het Bureau werd genoemd, overleed vrij plotse-ling op 78-jarige leeftijd op 15 september 1981 in zijn geboortestad. Hij stierf thuis in Kralingen, waar hij met zijn vrouw en zes kinderen 53 jaar heeft gewoond.

Herman Kraaijvanger werd op 20 juli 1903 als vierde zoon ook uit een gezin van zes kinderen geboren. Zijn vader was Bernardus Theodorus Kraaijvanger (Rotterdam, 13 februari 1869), zijn moeder Françoise Stephanie Marie Hubertine Tiesselinck (Sittard, 13 oktober 1874).

Hij trad op 17 juli 1928 te Amsterdam in het huwelijk met Antoinette Paulina Defoer (Soerabaja, 28 februari 1908).

Na 1969, het jaar waarin hij zich, toen 66 jaar oud, uit het Bureau, dat hij in bekwame handen achterliet, terugtrok, was het na een buitengewoon actief leven om zijn persoon stil geworden. In sterke tegenstelling tot de 35 of 40 jaren daarvoor.

Herman Kraaijvanger studeerde na zijn middelbare school bouw-kunde aan de HTS te Utrecht en voltooide zijn opleiding aan de Academie in Amsterdam. Samen met zijn broer ir. Evert Kraaij-vanger vestigde hij zich in Rotterdam als architect en speelde hij al spoedig een belangrijke rol in vele functies die direct en indirect verband hadden met zijn professie.

Reeds vóór 1940 was hij lid van de stedelijke Welstands-commissie. Onmiddellijk na de oorlog gaf de Rotterdamse Gemeen-schap een serie boekjes uit. 'Hoe zal Rotterdam bouwen' was van zijn hand. Dit was, nu wij 1982 schrijven, natuurlijk een sterk gedateerde studie, waarin hij de moed had om over de schouders van de stads-bouwmeester en bestuurders van toen te wijzen op de kwaliteiten van andere steden aan het water, Lissabon aan de Taag, Parijs aan de Seine, Venetië aan het Canal Grande. Het is niet meer te achterhalen in hoeverre de gedachte om vanuit de hoekkamer van de Burgemeester, via het open Leuvehavenbekken uitzicht op de afmeerplek van de Holland-Amerika Lijn te houden, mede door

Herman Kraaijvanger was geïnspireerd. Zoals Amsterdam met 't Centraal Station haar contact en uitzicht naar 't Grote Water' verspeelde, bouwt nu ook Rotterdam zijn stadshart in de richting van de Rivier dicht.

Rotterdam was toen nog een 'volslagen' kale vlakte waar veel mogelijk was, en waar vooral volgens hem de kwaliteit van de derde dimensie, de architectuur, sterk medebepalend zou zijn voor de kwaliteit van de stad als totaliteit.

Wie kon toen vermoeden dat het een proces van een halve eeuw zou worden?

Met vele ups en downs.

Hij was actief in tientallen commissies en besturen, waaronder de Rotterdamsche Kunstkring, Stad en Landschap, Herrijzend Rotterdam, de Rotterdamse Kunststichting enz.

Hij was redacteur van 'Intermezzo' en publiceerde regelmatig in de Maasbode en het R.K. Bouwblad.

Belangrijk was zijn inbreng in de OPRO, een adviescollege van particuliere architecten, waarin ook zitting hadden de architecten Van Tijen, Van den Broek en Verhagen. Zij waren door de stadsbouwmeester ir. Van Traa aangezocht om hem te adviseren bij de vraagstukken van de elkaar opvolgende basisplannen voor de herbouw van de binnenstad.

Herman Kraaijvanger was samen met zijn collega Eschauzier en ir. Scheffer uit Amsterdam lid van de jury van de prijsvraag voor de bebouwingsvoorstellen voor Blaak en Hofplein.

Zijn 'Bureau Kraaijvanger' heeft vele tientallen gebouwen gerealiseerd, waarbij zijn persoonlijke inbreng in de late dertiger jaren duidelijk af te lezen valt van de woningbouwplannen aan de Rochussenstraat en Blijdorp, het in '40 vernielde gebouw van Jungerhans aan de Coolsingel en de Linnaeushof in Amsterdam.

Tussen 1950 en 1970 voerde het Bureau mede onder zijn leiding, grote werken uit voor de PTT, het Stationspostgebouw, de districtscentrales aan de Waalhaven en in Den Haag, Vroom & Dreesmann, Jungerhans, nu aan het Binnenwegplein, de Incassobank aan de Blaak en het Sint Franciscus Gasthuis.

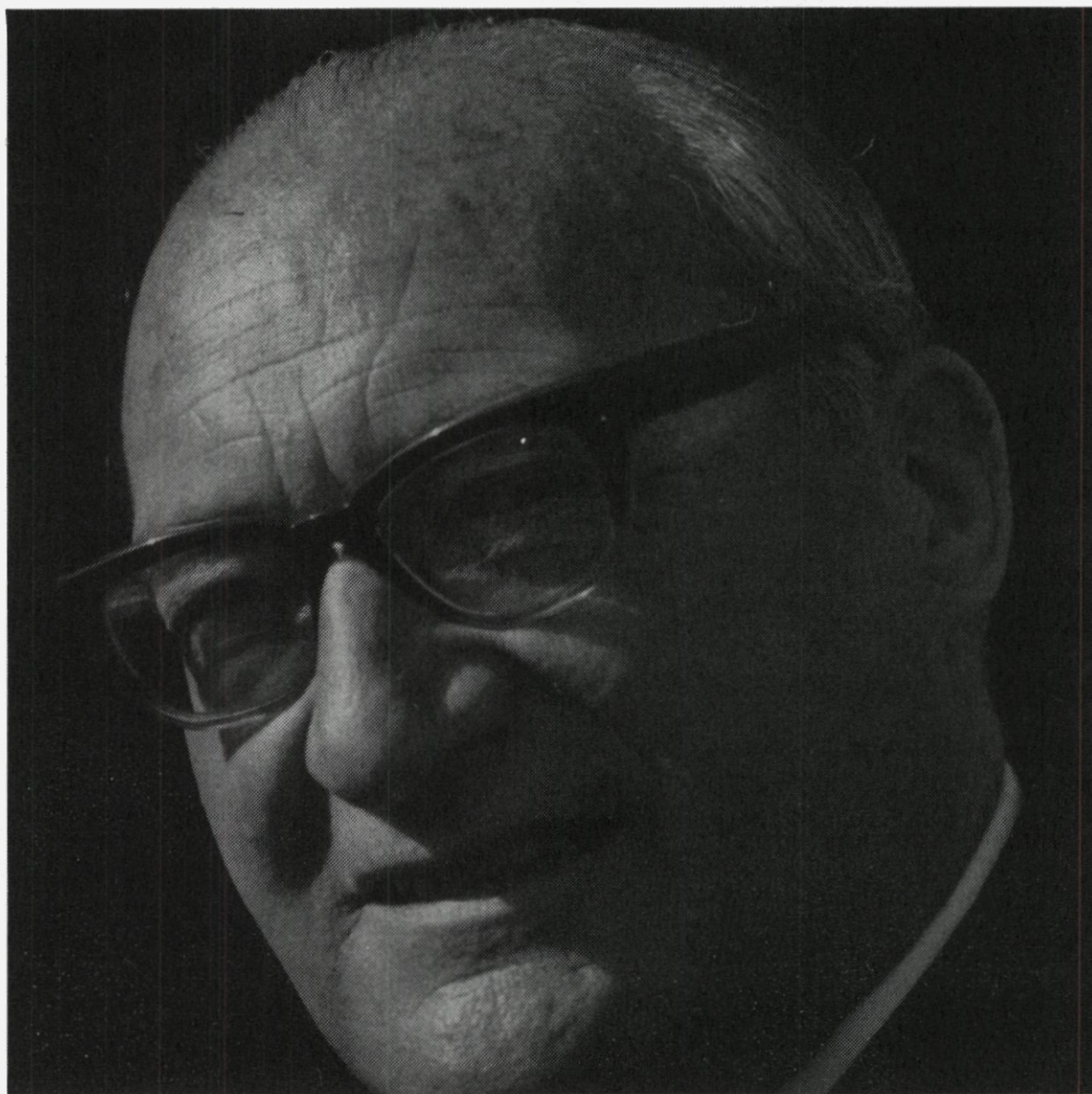
In de opdracht voor De Doelen, die zijn Bureau samen met architect Rein Fledderus van het gemeentebestuur van Rotterdam kreeg, was de grote waardering besloten voor het vele werk dat hij, muzikaal als hij was, verzette naast zijn architectenpraktijk.

Met zijn grote liefde voor de kunst en vooral de muziek heeft hij zich meer dan 25 jaar intensief in verschillende functies, o.a. als

voorzitter, ingezet voor het Rotterdams Philharmonisch Orkest en zo, direct en indirect, een belangrijke bijdrage geleverd aan het muziekleven in onze stad.

Maatschappelijke waardering en hulde vielen hem ten deel bij zijn benoeming in 1958 tot officier in de Orde van Oranje-Nassau, en met de uitreiking van de Paul Nijgh-Penning (1959) en de Penning van de Rotte in 1966.

De ontelbaren die hem persoonlijk in zijn werk en in zijn vele interessevelden daarbuiten kenden, hebben hem dankbaar en met groot respect op 17 september herdacht in de Dominicuskerk, de sacrale ruimte waaraan hijzelf vorm gaf.

63. *H. M. Kraaijvanger*